AÑA 11

1

JANUARI 1980

skol & komunidat

extra nummers

SINDIKATO DI MAESTRONAN DI ARUBA
SIMAR

●

●

●

Bij de foto:
Lago gaat maar door met het dumpen van afvalprodukten

redaktie

j. j. coutinho, r. r. kelly, a. vrolijk, m. winklaar, m. guda, w. richardson en v. wever

redaktie-adres:
kantoor simar, sabana blanco 36

bank:
a.b.n., banknr. v. 31.47.886

layout en fotografie:
r. de graaff

drukker:
v.a.d.

abonnementen:
ned. antillen naf. 19,— per jaar
nederland naf. 19,— per jaar (zeepost)
luchtpost naf. 32,— per jaar
overige landen naf. 20,— per jaar

simar

SINDIKATO DI MAESTRONAN DI ARUBA
sabana blanco 36
p.o.b. 582, oranjestad,
tel. 24219

BESTUUR

MADONNA STEPHENS, voorzitter
CARLA KELKBOOM, sekretaris
HENK WEUSTINK, penningmeester
VERONICA PAUL, 2e sekretaris
MERCEDES VAN DER HANS-ORMAN, 2e penningmeester

sekretaresse kantoor:
mevr. f. alexander

vergaderplaats:
sabana blanco 36
tel. 24219; simar-leden die hier willen vergaderen kunnen de sleutel op het kantoor afhalen

banken:
banco barclays antiliano v-224-1
algemene bank nederland 31.47.886

nieuwe leden:
kunnen iedere dag opgegeven worden op het kantoor, sabano blanco 36

AÑA 11 - NO. 1
JANUARI 1980

skol % komunidat

sindikato di maestronan di aruba

Medidanan di austeridat

Gobierno a tuma medidanan di austeridat. Kos ta malo ekonomikamente. Awor ku kos ta fregá, nos ta mira kon nos gobernantenan ta kore kabe'i gai, ta tuma medidanan pa loke nan a kausa.
Un di e medidanan drastiko ku Gobierno a tuma ta e aumento di preis di awa. Otro di e medidanan ku Gobierno a tuma ta e aumento di belasting riba number di auto. Pero tambe stampia a subi. Airport tax a subi. Telefon a subi. Gasolin a subi i lo bolbe subi. Asina nos ta mira ku no ta algun aumento barbaro so tin manera awa i number di auto, pero tin hopi aumentonan chikito direkto ku no ta asina riparable, pero ku konhuntamente lo forma despues un peso bastante grandi.
E medidanan mester wordu tuma, Gobierno lo bisa, pasobra si nos . . . ets., e ora ta bin e storia atrobe di independensia, ku ya nos ta fasá di tende kaba.

E medidanan

E medidanan a wordu tumá, esei ta un echo. Nos mester kuminsa siña biba ku e echo aki, pasobra altualmente nos no por hasi nada kontra dje. Kada 4 aña e pueblo ta vota i e gobernantenan tin mag di hasi i deshasí durante 3 aña (e di 4 aña nan mester tene kuidou. Alerta. Elekshon ta den porta)!
Awor e gobierno di Aruba for di aña 1973 a gasta un kapitalaso na plaka na delaster un kos ku por tabatin. Tur pa e INDEPENDENSIA. Awor ku kaha ta bashí (i te ainda nada di INDEPENDENSIA) mester bai buska poko plaka atrobe.

Aumentonan drastiko di preis di gasolin ta warda nos.

Demostrashon klaro di mal gobernashon

Tin hopi pregunta pendiente entorno e aumentonan aki.

a. Kiko a kousa ku mester a tuma e medidanan aki?
b. Ken a bisa of disidí ku mester tuma e medidanan?
c. A base di kiko e medidanan a wordu tuma?
d. Kiko ta e konsekuensianan di e medidanan?
e. Ken nan lo bai afektá?
f. Ki medida gobierno a tuma pa su mes?
g. Kon gobierno a prepara e pueblo?

Tur esakinan ta preguntanan hopi interesante ku te ainda no tin ningun kontesta riba nan.

ad. a. Kiko a kausa ku mester a tuma e medidanan

E motibo ku e medidanan mester a wordu tuma, tabata e estado finansiero deplorable ku gobierno tabata aden.

Esaki a kousa di:

- un mal maneho finansiero,
- un gastamento enorme di plaka,
- falta di vishon pa mira e realidat,
- un mentalidat kompletamente dependiente (tog Hulanda lo t'ei pa yuda nos), un demostrashon di inkapasidat pa para riba su mes un pia i organisa i goberna un isla manera debe ser.

Ki mishi ku un presupuesto di un aña anterior (1979) ta te pa kuminsamento di e sigiente aña (1980) ta bin kla ku trat'e?? Kos ku segun ley mester ta aprobá for di oktober 1978!

Na hulandes nan lo bisa: "Dit is je reinste onzin". Ta simplemente un ridikules grandisimo ku gobierno ta pidi sakrifisio, **sin ku ni sikiera nan sa kiko e medidanan lo por bai kubri, ni dentro di kuanto tempo lo mester bolbe tuma medidanan.**

Pasobra ta te na kuminsamento di e aña aki (1980) a bin kla ku e presupuesto di 1979, laga nos no papia mes di esun di 1980, ku ya mester tabata kla i trata kaba desde oktober 1979.

E aña aki ya gobierno mester tabata trahando riba esun di 1981. E ora lo por tabatin un bista amplio riba e ekstra-entrada, riba e efekto i alaves por tabatin idea kon nos ta pará finansieramente. **En korto nos por bisa ku e medidanan a wordu tuma djis pa wordu tumá, mester di plaka, punto!**

ad. b. Ken a duna ordu pa tuma e medidanan

HULANDA. Esei ta e simple kontesta. Hulanda a mira ku ya nos ta kasi limpi-limpi kaba i a duna nos ORDU pa sanea e situashon. Hulanda lo a bisa: "Zorg dat jullie die rottende boel daar op de Antillen maar zo vlug mogelijk opruimen".

Dicho i echo! Den tempo rekort a kuminsa tuma medidanan p'aki p'aya. Esaki ta demostra un biaha mas ku nos gobiernonan NO tin sufisiente madurés polítiko. Nan NO tin sufisiente wowo pa e realidat polítiko, pasobra no laga ningun hende bin bisa ku ta di repente e situashon a bira asina aki.

NO. Ya ta pa basta aña kos ta fregá asina. Pero simplemente **nos gobiernonan no kier a mir'é.**

Ora ku e situashon lo a bira asina, asina malo, automatikamente Hulanda lo kai aden i ta eksaktamente esei a pasa awor aki. Awor ku ta asina lew, mester SKRUF e pueblo i ban wanta, shonnan!

ad. c. A base di kiko e aumentonan barbaro

Ami no sa, abo no sa, e no sa, ta ken lo sa? Awor ei kaba nos a djis "tip" ku e aumentonan ta tuma sin pia ni kabes. Pa kuminsa no tin un presupuesto kla. Si no tin presupuesto, bo no tin un bista kla riba loke ta bo entrada, loke ta bo gastonan i kon bo ta pará finansieramente.

Esaki no ta valido pa gobierno so, sino kualkier firma komersial of empresa, te hasta un kas di familia, ku kier tin un bista kla riba nan situashon mester hasi esaki.

A base di e presupuesto aki bo ta limita bo gastonan of aumenta bo gastonan; bo ta buska entrada ekstra, enfin bo ta hasi loke ta nesesario pa bo tin **un maneho finansiero sano.**

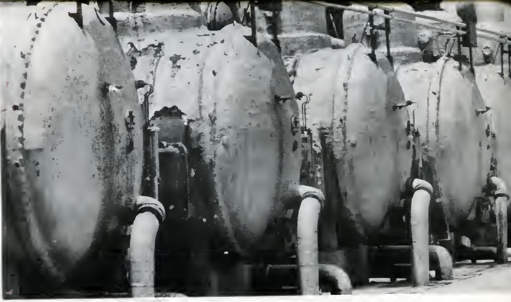
Kier men pa bo tin un maneho finansiero sano bo mester traha a base di e presupuesto aki. Mas kapital tin envolvi, mas nesesario i mas komplika e trabow aki mester ta.

Awor wak nos gobierno di Aruba. Ta hopi plaka ta sirkula den gobierno. I e plaka no ta di nos gobernantenan. E plaka ta di nos, e pueblo. E plaka ta di abo ku ami ku e, ku ta paga un kantidat di belasting pa aña. Awor nos plaka, plaka di pueblo, ta esun ku **no ta wordu maneha debidamente**. Ta un berguensa ku net nos **gobierno ta** e instansia ku ta trahando **sin presupuesto**. Esta tristo no! Kier men ku e medidanan di austeridat tuma dor di gobierno, nos por bien bisa ku nos gobierno no sa mes ki efekto nan lo bai tin riba nos situashon finansiero.

Awor si nan (gobierno) no tin un bista riba e konsekuensianan di e ekstra-entrada, nan no por hasi ningun pronostiko di kiko lo pasa despues.

Sakando bo som anto bo ta puntra bo mes; bueno, ta a base di kiko e hendenan aki a tuma e medidanan? E kontesta ta: a base di nada. No tin un presupuesto, kier men no sa kon malo e situashon ta realmente. Si no sa kon malo e situashon ta realmente, no por hasi pronostiko kon lo e ta den futuro.

Si no sa kon e situashon lo ta den futuro, no por sa kiko mester hasi pa remedia esaki of kuanto ekstra-entrada mester tin pa remedia esaki. Si no sa kuanto ekstra-entrada mester NO por rekuri na aumentonan sin mas, pasobra no tin un base pa hasie. I si no tin un base pa hasie, bo no sa ki efekto lo e tin. I ta muy bien posibel ku aki poko dia nos lo mester bolbe bai prepara kurpa pa mas aumentonan di parti di gobierno. Esaki ta un demostrashon klaro di **mal gobernashon.**

E preis di awa no ta keda atras.

ad. d. Kiko ta e konsekuensianan di e medidanan

Nos ta puntra nos mes:

Gobierno a realisa kiko lo ta e konsekuensianan di e medidanan? Gobierno a pensa riba e "sneeuwbal-effect" ku e medidanan lo trese kun'é?

Gobierno a realisa ta ken lo haya e sla di mas duro dor di e medidanan?

Lastimamente nos ta kere ku riba tur e preguntanan aki e kontesta lo mester ta NO. I mester bisa aserka ku te ainda nos pueblo NO ta realisá ki konsekuensianan e medidanan aki lo tin pa nan. Laga nos bai purba analisá den un forma masha simpel e konsekuensianan pa nos komunidat.

Number di auto i awa

Pa tur hende e preisnan di belasting riba number di auto i preis di awa a subi. Esaki ta algo ku ta afektá nos tur direktamente. Debi na e situashon deplorabel den kual nos transportashon publiko ta aden aktualmente, ta un nesesidat, **no un luho**, pa mayoria di nos pueblo tin un auto pa e por move.

Simplemente no ta eksisti un transportashon publik 'rechi riba kual un trahador por konfia pa e yega su trabow na tempo of pa e hasi su respondinan, kompras, bishita ets. Kiko ta pasa e ora? Mayoria di hende mester buska manera di kumpra, mihó dicho fia, un auto pa asina por kumpli ku nan tarea diario.

Awa ta un nesesidat di kada ken pa por sobreviví. Tur hende, diariamente, mester hasi uso di awa pa un kantidat di kos.

Naturalmente mester kuminsa na spar i gasta menos awa. Pero no mester lubida ku mas grandi e famia ta, mas gasto di awa tin.

I no ta un sekreto ku ta serka e klase trahador nos ta haya e famianan mas grandi.
Un pueblo nos ta dividié den esun ku ta produsi (e trahadornan) i esun ku ta eksplota e produkshon di e trahadornan (doñonan di tienda, fabrika ets.).

Efekto pa komersio

Awor naturalmente e komersiantenan lo bai sinti e efekto di e dos aumentonan ariba menshona tambe. Loke ta pasa ta, ku tur e gastonan ekstra ku lo tin pa ku e empresa lo wordu inkorpora den e gastonan global di e empresa. Esaki lo wordu inkalkulá den e preisnan di e produktonan ku ta wordu bendí i e preisnan lo kuminsa subi. I esaki no pa un artikulo, pero a lo largo pa **tur artikulo** (sneeuwbal-effect).
Mayoria di empresa ta usa autonan pa transportashon of movimiento di karga/produktonan ets.
Ora awa subi, automatikamente koriente lo subi. Esakinan lo bai bira un peso bastante pisá riba e presupuesto di kualkier empresa. I no laga nos lubida kon vulnerable nos ta pa aumentonan den eksterior. Pensa solamente riba e preis di petroli.
Asina nos lo haya pues ku e konsekuensia di faktornan interno i faktornan eksterno, lo hasi ku, gradualmente pero sigur preisnan di TUR, pero di TUR artikulo lo subi i keda subi.

1. Aumentonan na Aruba (awa i number di auto).
2. Aumentonan den eksterior (p.e. petroli).

Konsekuensianan di punto 1 i 2.
Transportashon di karga for di eksterior lo subi — komersiante lo mester paga mas.
E firmanan transportador of e koredornan di truk lokalmente tin mas gasto; na kas, na gasolin, na mantenshon di auto ets., nan preisnan lo subi — e komersiante mester bolbe paga mas.
E gastonan lokal di e komersiante tambe lo subi (awa, number di auto, koriente ets.) — mas gasto atrobe pa e komersiante.
E komersiante seguramente lo mester bai kumpra sierto produktonan serka otro komersiante pa . . . un preis mas karo ku antes, a konsekuensia di e medidanan i faktornan ariba spliká — mas gasto ainda pa e komersiante.
Pero . . . a lo **largo e komersiante por inventarisá i saka e gastonan bek via e produktonan ku e ta bende i ku un porsentahe di ganashi mas halto!**
Pero . . . e pueblo trahador si **no por saka su gastonan ekstra ningun kaminda bek!**
Den aña 1980 nos por wel hala tapa, pasobra ta **tur tur** artikulo, sea di primera, segunda of tersera nesesidat, lo subi i keda subi.

ad. e. Ken e medidanan lo bai afekta

Nos ta kere ku esaki ta un di e puntonan klave den henter e problematika aki. Ken e medidanan lo bai afekta mas hopi. Si nos wak kon e medidanan a wordu tuma, sin ningun ora tuma na kuenta ningun klase di sosialisashon, sin ningun ora tene kuenta ku e klase trahador, e klase di menos rekurso, anto nos por wel bisa ku e klase trahador ta esun ku lo bai haya e sla di mas duro. Kon ku bo bir'é, kon ku bo mir'é, ta net esunnan di menos entrada lo bai sinti, komparativamente, e efekto mas grandi di e aumentonan.

E klase trahador

E klase trahador ta wordu dividi den:
— e klase halto (mas entrada),
e klase media,
— e klase menos priveligia (menos entrada).
Den e klase di esunnan ku ta produsi nos ta haya ku e forsa di kompra (koopkracht) di e trahadornan ku ta pertenese na e klase halto ta mucho mas grandi ku esunnan ku ta pertenese na e klase mas abow. Relativamente mirá anto nos lo haya atrobe ku ta net e klase di menos entrada lo haya e slá di mas duro. Net e grupo ku tin menos rekurso ekonomiko i ku ta mas vulnerable pa aumentonan, ta **net** esei atrobe lo bira e viktima grandi.

— kuanto gasto tin,
— unda por baha gasto,
— kiko por hasi pa tene gastonan mas abow,
— kiko lo por hasi pa baha gastonan,
— kiko lo por hasi pa tene un mihor bista, un mihor kontrol riba e aparato gubernamental.

Esakinan ta puntonan importantísimo ku nos gobernantenan mester pensa riba dje. I no solamente pensa riba dje, pero hasi algo tambe tokante di esaki.
Ultimo tempo henter ora nos ta tende tokante TAV, TAV, ets. Pero no ta solamente TAV, sino nos ta kere ku ta ful e aparato gubernamental mester wordu sometí na un revishon total, pa asina tin un bista amplio riba loke ta wordu hasí i produsí i prinsipalmente loke NO ta wordu hasi. Laga nos no gaña otro. Ta kuanto hende no tin awor aki ku ta **parasitando** riba lomba di gobierno. Hendenan, tin biaha ku kapasidat of hendenan di ofishi, ku simplemente ta hasi nada-nada, pero ku tur luna of siman si ta bin kobra dushi-dushi nan salario. Pero . . . no ta nos **gobierno** mes ta permitínan pa hasi esei? Nos ta spera ku muy pronto nos lo por tende algo di parti di nos gobernantenan tokante di e medidanan ku nos mandatarionan di mas halto a tuma pa nan mes, ku a la ves por sirbi komo ehemplo pa e pueblo i kiko gobierno lo bai hasi pa redusi te asina lew ku ta posibel, gastonan di e aparato gubernamental den su totalidat.

Korementu di auto lo bira un asunto masha karu.

ad. f. Ki medida gobierno a tuma pa su mes yuda baha e gastonan?

Tur hende sa di e medidanan ku gobierno a tuma pa sanea (?) e situashon ekonomiko. Nos por a ripara klaramente ku ta e pueblo trahador ta esun ku lo sali mas afekta. Kier men nos pueblo mester bai sakrifika pa motibo di mal gobernashon den pasado.
Awor ningun hende no a tende nada di e medidanan ku gobierno a tuma of lo bai tuma pa su mes.
E uniko punto ku nos a tende, ku e diputadonan a hisa nan salario. Hopi aña kaba nan no a haya aumento, pero . . . maske kon malo e situashon ta, e aumento mester bini.
Fuera di esei nos no a tende nada nada mas di parti di nos gobernantenan di e ehemplonan ku nan mes lo bai duna of kiko nan lo bai hasi pa ekonomisá mas tanto posibel riba e gastonan di ful e aparato gubernamental. Ningun ora so a tende si lo bai hasi un investigashon di e gastonan di e diferente departamentonan pa asina por tin un bista riba:

I ke ubo di e medidanan ku ta mishi ku e kartera di e grandinan?
Den nos numero 8 di 1979 nos a publiká un lista di medida ku gobierno lo por tuma pa sanea e situashon. E "paper" aki a wordu entregá na gobierno dor di e sindikatonan di Aruba konhuntamente na 1975.

Pakiko esakinan no ta wordu ehekutá?
Parse ku trahadornan tin un faha ku ta sera só e por sera i e polítikonan i komersiantenan tin un di rubber, ku ta rek hunto ku nan bariga.

Algun sugerensia

Un di e faltanan grandi ku nos a haya ora ku a tuma e desishon pa bin ku oumentonan, ta e preparashon di e pueblo.
Ningun dia nos a tende di parti di gobierno ningun informashon of sugerensia kiko nos lo mester hasi pa purba sobrevivi, weitando e avalancha di preisnan ku lo bai subi den e aña aki.
Ningun ora so nos a tende di parti di nos gobernantenan kiko e pueblo lo por hasi pa spar mas tanto ku ta posibel, pa asina tin un tiki mas forsa pa wanta e slanan ku lo bini.
Ta parse ku bida lo no bira mas duro!
Komo nos tarea no ta solamente informativo, pero tambe edukativo, nos ta kere ku ta nos deber di trese sugerensianan dilanti kiko nos por hasi pa ekonomisa mas tanto posibel.
Ta keda na nos pueblo pa sigi e konsehonan.

AWA

Ya ku ta f. 3,20 pa un ton di awa lo ta bon pa chek kon bo ta gasta awa.
- Chek si bo tubonan i kranchinan ta lek.
- Tira un bista si e muchanan no ta gasta demasiado awa ora di baña.
- Uza bo awa di laba paña pa muha mata.

KORIENTE

Fuera ku bo tin ku paga loke bo a gasta na koriente, Elmar ta pone aserka e "brandstofclausule". Pues pa e kompania tur gasto ekstra mester wordu paga pa e konsumidor, no di e ganashi gigantesko ku e ta hasi.
- Chek unda mester di un bombiyo chikito enbes di un grandi.
- Paga e lus ora no tin mester di dje.
- Si radio i t.v. ta sendi i ningun hende no ta skucha o mira, anto pagé.
- Ta nesesario pa e frigider traha halto yena ku eis?
- Ta nesesario pa sende e airco (si bo tin!) for di 8'or mientras ku bo ta bai drumi 9'or?

TRANSPORTE

Tur biaha nos por ripara ku kada kargamento di outo nobo ku bini ta mas karo. Ariba esaki ainda ta bini ku aseguro, gasolin, belasting di number di outo, piesa pa outo tambe a subi.
- Aberigua si ta sali bo mas barata pa bai trabou ku bo kolega (paga si na fin di luna!) Si bo ta kore bo outo spar mas tanto riba gasolin i taira.
- No lastra brake, ni take-off.
- Kore na un velosidat regular.
- Evita brakemento konstantemente dor di antisipá kambio den trafiko bo dilanti.
- Evita trafiko kongestioná.
- Paga e motor si bo ta para pa mas ku un minut.
- Chek si e tairanan ta sufisientemente yená.
- Laga e motor keinta den kareda (na velosidat abou) i no pará.

Aumento di preisnan ta penetra den e sekshon di komestible tambe.

KOMESTIBLES

Fuera di kuminda nos tin ku mira aki tambe artikulonan di uso diario den kas. Semanalmente nos por ripara ku e preisnan di komestibles ta subi.
Ya for di 1975 sindikatonan a pidi gobierno pa yuda set-up un inkoopcentrale ku lo por importa artikulo di primera nesesidat. Te awe nos no a tende nada mas! Aparentemente e sentral di kompras lo no ta kombini e komersiantenan. Ora di hasi kompras di komestibles ta masha nesesario pa wak e preis, peso, i kalidat di e produktonan.
No kumpra kosnan innesesario. Na kas hasi e kantidat di kuminda ku ta nesesario. No hasi un boshi kuminda i despues mester benta un kantidat afo.
Un artikulo di mas peso (mas grandi) por sali bo mas barata ku tamaño chikito. Tambe bo mester chek e kalidat di e artikulonan.
Bo ta haya un habon pa laba paña barata pero bo tin ku basha mitá di e paki den wasmashin pa bo pañanan por bira limpi, mientras ku di un otro bo ta usa un kopi so. Esaki ta konta tambe pa otro produktonan ku ta wordu produsi lokalmente. Berdat ku nos tin dos Paper Companies na Antias, pero ora bo kier bai kibra e papel di w.c. ku ta wordu produsi aki ta na repi ta keda den bo man.
Ademas gobierno a hasi un mal echo di hisa e impuesto di importashon riba produkto importa ku lo por kompeti ku esnan traha aki mes.
Si gobierno mester hisa e impuesto ku 15% pa proteha e kompanianan aki pa por produsi algo asina malo, esaki ta inhusto.

DIBERTISHON I GASTAMENTO DI PLAKA

Naturalmente ta sano pa kada persona tin sierto dibertishonnan. Pero tambe nos mester bira konsiente ku ta aki (e parti di dibertishon), nos mester bai spar e plaka ku lo bira menos pa luna. Pasobra den e otro 3 puntonan ariba menshona ta difisil pa nos hasi algo ku e preisnan. Por bisa ku e preisnan ta fuera di nos alkanse. Pero e parti di divertishon si ta na nos alkanse, pasobra akinan si nos por disidi si nos ta bai sali, kon hopi nos lo bai gasta, unda nos ta bai gaste. Tur esakinan ta faktornan ku nos kada un tin den nos man i ku nos por disidi riba nan. Ta keda na kada un di nos pa wak si berdaderamente nos lo bai hasi uso di e poder aki of si nos lo laga e "injekshon mental" ku ta urgi nos konstantemente pa gasta mas i mas plaka sigi "brainwash" nos. E palabra ta na nos!

van het bestuur

FCCA-BC-Beute-Stichting-NWR

Het onderstaande artikel is tot stand gekomen met als bronnen:
- *de statuten FCCA,*
- *documentatie naar aanleiding van de aktiviteiten van de NWR,*
- *gesprekken met de NWR-vertegenwoordiger op Aruba,*
- *inzage in verslag werkbezoek FCCA met Fundashon Kas Popular Curaçao (FKP),*
- *verslag: overzicht voortgang eerste halfjaar 16 febr. 1979 - 16 aug. 1979, prognose activiteiten tweede halfjaar 16 aug. 1979 - 16 febr. 1980,*
- *bijlage FCCA over verslag eerder genoemd,*
- *gesprekken met NWR-vertegenwoordiger,*
- *gesprekken met bestuursleden FCCA de heren Quijada en Quant,*
- *diverse informatie ter hand gesteld door de NWR-vertegenwoordiger.*

Hoe zit de vork aan de steel?

De belangrijkste partijen in het volkshuisvestingsprojekt Aruba waren:
a. het BC van Aruba met name gedeputeerde P. P. Kelly,
b. de Nationale Woningraad Nederland met name de vertegenwoordiger de heer Beute,
c. het bestuur van Fundashon Cas pa Comunidad Arubano (FCCA).

Wanneer we de relaties tussen de drie groepen bekijken rijst bij ons de vraag, hoe het mogelijk is dat personen met dezelfde doelstellingen, die vanuit hun werk elkaar regelmatig spreken, tot zulke communicatiestoornissen konden komen dat het algemeen belang — de ontwikkeling van volkshuisvesting — direkt in gevaar is gebracht.
Eerst even een korte uitleg over de desbetreffende groepen:
Het bestuur van de FCCA moet bestaan uit zeven leden, n.l. drie leden benoemd door het BC en vier leden die benoemd worden door het bestuur van de stichting waarvan drie leden uit een voordracht van de Kamer van Koophandel, de vakbeweging en andere door het bestuur aan te wijzen representatieve organisaties (art. 7 lid 1, 2 en 3 van de statuten FCCA).
De stichting heeft als doel gesteld werkzaam te zijn tot verbetering van volkshuisvesting op Aruba. Dit tracht ze te bereiken door:
a. het bouwen en verkrijgen van woningen,
b. het verkrijgen in eigendom of in erfpacht van gronden,
c. het verbeteren van woningen,
d. het bevorderen van de zelfbouw van eigen woningen,
e. het vervreemden van onroerende goederen (koop en verkoop),
f. het verstrekken van bouwkrediet en hypotheken,
g. het beheer en de exploitatie van woningen in het algemeen en in bijzonder het verdelen van woonruimte, het verhuren, het innen van huren, de zorg voor onderhoud en vernieuwing van woningen, alsmede het voeren van de volledige administratie van het vermogen van de stichting,
h. het in opdracht van derden beheren en exploiteren van onroerende goederen,
i. het verlenen van diensten aan derden,
j. alle andere wettige middelen (statuten FCCA art. 3).

Verder in het artikel hopen we dieper op de konsekwenties in te gaan van deze doelstellingen.
Een andere partij in deze is het bestuurscollege, steunend op het, volgens alle recente rapporten, verfoeide patronage-systeem, werkzaam met een log inadekwaat ambtenarenapparaat waar juist politieke infiltratie bijzonder groot is. De verantwoordelijke persoon in deze is de gedeputeerde P. P. Kelly.
De laatste partij was de Nationale Woningraad. De NWR is een onafhankelijke algemene vereniging, waarbij in hoofdzaak woningcorporaties als leden zijn aangesloten. Onder woningcorporaties worden verenigingen of stichtingen verstaan die, *zonder winstoogmerk*, in het belang van volkshuisvesting werkzaam zijn.
In Nederland laten ze voornamelijk woningwetwoningen bouwen. In het algemeen treedt de NWR op als centrale belangenbehartiger voor de leden (o.a. bij de rijksoverheid).
De NWR telt zo'n 700 leden die totaal zo'n miljoen woningen onder hun beheer hebben (uit Woningraad Extra, werkplan 1979).
Om voor financiele hulp van Nederland in aanmerking te komen werd als eis gesteld, dat een organisatie als de NWR zorg zou moeten dragen voor de opbouw en het tot functioneren brengen van een stichting die werkzaam zou zijn op het terrein van de volkshuisvesting. Zowel op Curacao als op Aruba is en was de NWR werkzaam.
Op Curacao werd de heer Groenhof geplaatst als vertegenwoordiger van de NWR, adviseur van de gedeputeerde van volkshuisvesting en direkteur van FKP en op Aruba de heer Beute, ook als vertegenwoordiger van de NWR, adviseur van gedeputeerde Kelly en direkteur van de FCCA.
Zien we nu dat de gedeputeerde Kelly vervolgens adviseur is van het FCCA-bestuur en 2 bestuursleden van de FCCA werkzaam zijn op de Deco, het adviescollege van het BC, dan zou ieder redelijk mens verwachten dat deze mensen, die nauw met elkaar samenwerken, te goeder trouw zijn en dezelfde doelstellingen beogen.
Op Curacao schijnen de onderlinge verhoudingen geen noemenswaardige problemen op te leveren. Er dient wel opgemerkt te worden, dat de gedeputeerde van volkshuisvesting op Curacao geen adviseur, maar voorzitter van het bestuur van de FKP is.

Waarom functioneerde deze opzet niet?
Doorkruisten persoonlijke ambities van bepaalde personen de gang van zaken in dit projekt of verloren politici de greep op de FCCA omdat de NWR-vertegenwoordiger te "eigengereid" was?
Als bovenstaande vragen positief beantwoord zouden worden, heeft de desbetreffende — uiteindelijk verantwoordelijke instantie — het BC, gefaald door niet het algemeen belang boven het persoonlijk gekrakeel te stellen. Temeer daar door de gedeputeerde, het BC volledig op de hoogte was van de situatie, de gang van zaken en men de mogelijkheden bezat eventueel in te grijpen.
Het zou zeer simplistisch zijn het eigengereid optreden van de NWR-vertegenwoordiger als enige reden te accepteren, waarom deze persoon moest verdwijnen. Zie ook de nodige persartikelen waar in het algemeen de reden als dubieus is overgekomen.
Wanneer we de eerder genoemde doelstellingen nader bekijken in relatie met kapitaalbelangen van handel en bedrijfsleven op Aruba, kunnen we alleen maar tot de conclusie komen, dat de NWR moest verdwijnen.

a. Het *bouwen* en verkrijgen van woningen.
Het volgende voorval op Curacao geeft een duidelijker indikatie naar werkelijke achtergronden. Er werden bij diverse bouwmaterialenhandelaren prijzen voor bouwmaterialen aangevraagd. De verschillende offertes lagen tussen de f. 500,— en f. 700,— per m2. Volgens informaties van de FKP, die zelf iemand naar het buitenland had gestuurd om prijzen op te vragen, kwam de FKP op een prijs van f. 450,— per m2.
Berust het verschil op foutieve berekeningen of brengt dit verschil juist de overdreven winstmarge aan het licht? Genomen over honderden woningen met gemiddeld zo'n 70 m2 woonruimte dan geeft dit gauw een totaal verschil van 1.5 miljoen gulden.
De bouwmaterialenhandelaren werden vervolgens verzocht met serieuze prijzen te komen daar de FKP anders zelf materiaal zou importeren. Wanneer we hierbij het kapitaal wat de FKP ter beschikking staat, eventueel zal staan en de know-how in ogenschouw nemen, dan is de FKP inderdaad in staat de bouwmaterialen in te voeren en de bouw zelf ter hand te nemen waardoor de FKP een direkte concurrent is geworden van de bestaande bouwbedrijven.
De hulp van de FCCA bij verbeteren van woningen en bevorderen van zelfbouw van eigen woningen zal bij een agressieve prijzenpolitiek zoals b.v. bovenstaand voorbeeld van de FKP, van invloed zijn op het prijspeil van woningbouw en van bouwmaterialen op Aruba. De FCCA had het middel kunnen zijn om daadwerkelijk tot prijsbeheersing in deze sektor te kunnen komen.

b. Het verkrijgen in eigendom of in erfpacht van gronden. Wanneer dit d.m.v. de FCCA is te regelen zal dit vanwege de grotere aanpak en direktere methode een snellere afhandeling van de zaken bewerkstelligen.

c. en d. Het verbeteren en het bevorderen van zelfbouw van eigen woning zal voor de bevolking verbeterd worden, zowel door de gevolgen van de agressieve prijzenpolitiek waardoor prijzen van bouwmaterialen niet zonder meer opgedreven zullen worden, als door een gedegen advies en begeleiding.

e. Het vervreemden van onroerend goed. Wanneer de FCCA zich bezig zou houden met de koop en verkoop van onroerend goed ten voordele van volkshuisvesting, dan zou ook hier direkt de FCCA — als stichting zonder winstoogmerk — de prijzen van onroerend goed ten voordele van de bevolking kunnen beinvloeden. De FCCA is hierdoor b.v. ook gerechtigd andere woningen te kopen, op te knappen en dan te verkopen. Het doel hiervan is het woningbestand, vooral voor minder draagkrachtigen, te verbeteren en niet d.m.v. deze woningen grote winsten te maken.

f. Het verstrekken van bouwkredieten en hypotheken. Wanneer er kapitaal voor een gedeelte renteloos of tegen een zeer lage rente vrijkomt door middel van ontwikkelingshulp uit Nederland, dan zal dit zeker op weerstand stuiten bij kredietverlenende instanties. De kredietverlenende instanties (b.v. de banken) lenen geld bij particulieren en lenen dit weer uit o.a. onder hypotheekvoorwaarden.
Dit houdt in dat van de rente die deze instanties vragen aan de client, een gedeelte weer doorbetaald zal moeten worden als rente aan die personen van wie ze geld hebben geleend. Een bankinstelling begint dus al met "duur"-geld. Wanneer een stichting hiertussen komt met goedkoper geld, zal deze stichting dit geld ook uit kunnen lenen tegen een lagere rente, dus uiteindelijk, voor de bevolking, goedkoper.

g. Het begeer en exploitatie van woningen. Wanneer het de FCCA was gelukt, met het goedkope kapitaal en een agressieve prijzenpolitiek het wonen betaalbaar te houden zou dit ook direkte invloed hebben op de huren in de partikuliere sektor. De partikuliere verhuurders zullen nu vooral in de goedkope en middenklasse woningen moeten konkurreren tegen de prijzen van de FCCA.
Het innen van huren van de bestaande volkswoningen. De FCCA was per 1 oktober al begonnen met een stringente inning van de huren van de volkswoningen zonder dat naar politieke kleur werd gekeken. Dat daarna de telefoons bij bepaalde politici roodgloeiend stonden, laat zich denken.

h. Het in opdracht van derden beheren en exploiteren van onroerende goederen geeft de FCCA de mogelijkheid, personen die enkele woningen bezitten, hun diensten aan te bieden in verband met innen van huur en onderhoud. Met de laatste doelstelling:

i. Het verlenen van diensten aan derden, brengt dit de FCCA in direkte concurrentiepositie met de aannemers- en real-estate-bedrijven op Aruba.

Wanneer we ons de konsekwenties realiseren, indien de FCCA tot volle ontwikkeling zou zijn gekomen lijkt de konklusie gerechtvaardigd dat de FCCA, met zijn kracht door het goedkope kapitaal en de know-how uit Nederland moest verdwijnen voor zekere belangengroeperingen.
Met het uitschakelen van de NWR en daardoor de kapitaalstroom en de know-how uit Nederland is de FCCA in zijn huidige vorm lamgeslagen.

De bouwwereld, de kredietverlenende instanties en de politici kunnen weer opgelucht ademen. De FCCA in zijn huidige vorm zal niet in staat zijn de doelstellingen volledig ten uitvoer te brengen. Aruba zelf zal het benodigde geld niet kunnen opbrengen. Met de komende onafhankelijkheid zullen we de buikriem al moeten aanhalen.
Wij zijn de mening toegedaan dat niet de eigengereidheid van de vertegenwoordiger van de NWR alleen het motief is geweest. Dit punt was zelfs bespreekbaar, gezien het schrijven d.d. 24 september 1979 van de heer Van Velzen, de direkteur van de NWR. Maar voordat er mogelijk een oplossing kon komen moest de geldstroom uit Nederland afgesneden worden, daar dit direkte invloed zou hebben op de prijzen in de bouwwereld, de prijzen van onroerend goed en van de kredietgevers.
Tevens zouden de politici geen greep krijgen op de bewoners. De persoonlijke problemen zijn dan slechts als middel gebruikt om de FCCA bewust te torpederen.
De vakbeweging heeft dit gevaar niet op tijd doorzien. Deels uit onwetendheid omtrent de FCCA maar voornamelijk omdat ze niet tot een gezamenlijk standpunt en eenheid heeft kunnen komen. Ze had al haar kracht in deze moeten gebruiken omdat dit projekt de belangen van juist hun leden — de lagere en middeninkomensgroepen — behartigde. Door de samenwerking van de bonden op Curacao en de doelstellingen van een politieke partij, heeft de FKP kans zich volledig te ontwikkelen.
Pas dan zullen we zien welke kans we vergooid hebben.

KONKLUSIE

Wanneer de Stichting tot volle ontwikkeling zou zijn gekomen had zij direkt druk uit kunnen oefenen op de bouwnijverheid, de handel in onroerend goed en kredietverlenende instanties.
Met het goedkope kapitaal, gedeeltelijk uit Nederland, de know-how van de NWR, waarbij dienstverlening aan de bevolking vooropstaat en de werkzaamheden zonder winstoogmerk worden uitgevoerd zou de FCCA een begin zijn geweest tot daadwerkelijk sociaal beleid.

Poniendo tur kos bon kla

E entrevista ku nos tabatin ku sr. Coutinho, kual a sali publika den nos edishon nr. 8, aña 10, esta oktober 1979 a pone basta hende sakudi. Esaki ta komprendibel.
No solamente den e entrevista aki wordu ilustra ampliamente e labor ku sr. Coutinho a bin ta hasiendo den e ultimo 2 añanan, pero tambe hopi kos ku no tabata bon a wordu mustra riba dje. Esaki a trese kune ku un grupo di persona a sinti nan mes pusha for di nan pedestal di "eksperto" riba tereno di musika. Otronan a sinti nan mes ofendi pasobra a wordu demostra ku nan trabow no ta manera e mester ta.
Ta tipiko ku tur e reakshonnan a konsentra nan mes den e matutino EXTRA.
Sr. Arends den su kolumna ta bin demostra, no hari, ku un *home book of music* na unda sr. Coutinho ta fout den su kategorisashon di e diferente generonan musikal.
Joy Kock a bin ku un novela di 4 kapitulo. Den tur e 4 storianan nos por a lesa un aire di frustashon i di defensa pa loke nan ta hasiendo pa basta tempo kaba den Adayma, festivalnan i nán "skol di musika". Loke e ta bisa ku sr. Coutinho a ofende diferente persona den e entrevista aki *no ta berdat.* Ta den NOS komentario nos a "noem het kindje bij zijn naam". I ku si tin hende ku ta sinti nan mes ofendi ta duel nos masha tanto. Nos a yega di bai APA i sa di kiko nos ta papia. Mester keda bon kla ku nos no tin nada kontra e persona aki.

Ku e festivalnan ta trese hopi sen den lachi, ta nos a bisa esaki tambe, i nos ta keda di e opinion aki.
Nos ta korda bon bon ainda ku un ex-miembro di e grupo aki a laga poko kos basha afo, dia ku a bin un pleito entre nan. Despues nan kore tapa tur kos atrobe.
Tokante di e skol di musika nos ta sigi di opinion ku e no ta produsi nada i ku e subsidio ku gobierno ta dunando e grupo aki por wordu usa miho.

Lo mas alarmante di tur e asunto aki ta, ku ta net e grupo aki, ku ta konsisti di amateur, ku ta kere ku nan ta eksperto riba tereno musikal i kultural ta esunnan ku ta konseho gobierno insular. Ta konosi ku tin kontaktonan masha estrecho ta eksisti entre BC i e grupo aki. Ta bisto naturalmente ku awor nan ta bai skupi tur nan envidia i odio riba *nan* enemigo, pa asina trata na sera wowo di e diputado di kultura pa e trabow inmenso ku ta wordu hasi dor di Muziekschool.

No ta di awor ta eksisti un frikshon entre e integrantenan di MEP i CCA. I kasualmente Muziekschool ta kai bow CCA. Ta bisto ku tin sierto personanan ku ta hopi interesa pa tene e kandela bibo di e renkor biew aki. Bon mira esaki no ta yuda nos pueblo na nada. Nos no ta kere ku ta kumbini ni e Diputado di Kultura ni nos pueblo pa bai tras di e hendenan aki. Hendenan ku no tin nada mas den nan kabes ku salba nan propio peyeho i kibra otronan ku ta mucho mas profeshonal i studia ku nan.

Nos ta spera ku e autoridatnan kompetente i prinsipalmente e Diputado di Kultura lo mas pronto posibel lo stop di bai tras di e grupo aki, pa despues nos lo no tin di bolbe mira, manera ya a yega di pasa, ku un yui di tera ku ta hasiendo un bon trabow tin di bandona su isla pa motibo di envidia, odio i renkor di sierto gruponan i e konosido manipulashonnan politiko.

LAGO ta destruyendo nos naturalesa

Ta tristo! Ta hopi tristo si bo mester pasa banda di Grapefield i mira kon LAGO ta destruyendo nos naturalesa. Loke un tempo tabata un di e partinan mas bunita di nos isla, awe ta muestra di un di e destrukshonnan mas horible ku a tuma lugar na Aruba den e siglo aki.
Kaminda un tempo e lamá tabata suta kontra e barankanan, kaminda un tempo tabatin

un abundansia na e santo blanko mas bunita i puro na mundo, kaminda palonan di druif tabata krese na nan antoho, awe no a keda nada mas ku un mancha preto, komo simbolo di e destrukshon inmenso ku LAGO a kausa na nos naturalesa.
Ya no tin santo blanko, ya no tin palo di druif, ya no tin flora na Grapefield. E luga ta na rouw. Ya no tin bida, tur kos ta morto. Na Grapefield naturalesa a muri.
Pa hopi aña kaba LAGO ta kabando ku e poko naturalesa ku nos tin, Grapefield ta un muestra palpable di esaki. Nos ta invitá tur hende pa pasa i komprobá pa bo mes kiko a keda di Grapefield. Nan por wel di kambia su nomber pa "TARFIELD"!
Pero no ta solamente na Grapefield so LAGO a kousa destrukshon na nos naturalesa; e lama rond di LAGO tambe ta infektá

E tera banda di Esso C
tin'e den erfpacht.
E tera aki ta wordu u
sobra di e zeta kurú ku
du, teer, asfalt, nan ta b
naturaleza ei a bai per
Aña pa aña Grapefiel
Tarfield numa.
(Hasta lama ta susha ku

E portretnan ta papia p

ny tambe ta di Lago: nan

komo dump. Tur loke ta
go ta rafina, esta, e resi-
a riba Grapefield. E pida
a nos pueblo.
yena. Miho nos yam'e

er i bida di lama ta muri).

an mes.

ku e veneno di LAGO. Nan a kaba ku e bida di lamá tambe rond di "nan teritorio". Esun ku tin boto tin mag di dal un keiro rond di e planta i mira e azeta fis ku ta drif riba awa. (Si bo kier sa mas di esaki lesa Skol i Komunidat numero 9 di aña pasá). Nos tur lo bisa. M'a ta kon ta posibel? Ki mishi? Bunita preguntanan, pero t'asina ta. E kos di mas tristo ta ku parse ku ningun hende no ta preokupa ningun rato so pa e realidat aki. Aktualmente, segun nos por a komprende for di personanan ku por sá, no tin ley ku ta proteha nos naturalesa kontra monstruonan multinashonal manera LAGO.

Nos ta puntra nos mes kon ta posibel ku gobiernonan den pasado i esunnan di awor aki, a permiti pa LAGO komete tal barbaridatnan. E asunto aki ta inkomprendibel. Ta parse ku nunka gobiernonan a yega di pensa ku e "pitch" ta funesto pa nos naturalesa. Nunka nos gobernantenan a yega di puntra nan mes ta na unda e inmensidat di santo blanko"ku tabatin na Grapefield a bai? Nan no sa tampoko ku ta LAGO a koi tur e santo ei i despues a basha nan maldita "pitch" einan pa yena e burakonan.

Kiko e resultado tabata?

Ora awa yobe e no por penetra mas den e santo blanko. Matanan no por krese mas. E "fumes" kayente di e "pitch" ta mata tur e posibel señal di bida ku lo por tin.

Ora ku bai ku tur e santo blanko, e "grondwater" ta baha, dor ku e ta wordu eksponé na e solo kayente (gronduitdroging).

Dor ku no tin mata, e biento fuerte (15 pa 20 miya pa ora) ta hiba e santo ku a resta bai kun'e (erosie), meskos e awasero ta hasi. Manera kos ta bai, aki poko tempo ta un "desierto negro" nos lo tin na Grapefield. Nos ta puntra nos mes ta na unda tur gruponan, instansianan, partidonan i gobernantenan ku tin Aruba na pecho, a keda. Of lo ta ku nan tur tin miedo di e "todopoderoso" LAGO?

Nos ta spera ku mas pronto ku ta posibel, nos gobierno lo laga hasi un investigashon profundo riba e problematika di Grapefield. I tambe laga investigá si ta berdat ku tin "radioactieve materialen" derá den burakunan na Grapefield.

I no ta asina ku loke Lago a hasi ku e tereno aki ta kontra sierto artikulonan pasá den e erfpachtsovereenkomst? Dikón no a uza e sankshonnan kontra Lago?

Kua ta e berdadero kara di Hulanda?

Ultimo tempo nos por a ripara un abalancha di politikonan Hulandes pa Antias i tambe besindario.

Hunto ku e Antianonan nan ta trahando den un kantidat di komishon ariba tur partikularidat di e futuro relashon Hulanda-Gobierno Sentral, Gobierno Sentral-Islanan Antiano i Islanan-Hulanda.

Den e topikonan aki tambe ta wordu trata e tan kontraversial Independensia di Aruba. Fuera ku e politikonan arubano mes no tin un consensus riba e topiko aki ainda, ta bini punto di bista di e politikonan di e otro islanan i Hulanda.

Awor, deliberando konhuntamente, e punto di bista di e partidonan arubano ta sali na klá i vagamento bo por ripara e futuro struktura estatal manera e politikonan ta proyekté.

Ademas e struktura aki ta wordu getest na e realidat dor di e resultado di e komishonnan di trabou.

Pa parti di Korsou mes politikonan tradishonal no t'asina felis ku e idea di Aruba. Nan no kier delegá mas poder na e islanan. I e idea di "tur ta igual" no por fét den na kuadra. Un echo ta ku bo tin ku biba ku realidat i anke bo no kier, tempo ta trese kambio.

Hulanda tambe semper a purba di neglishá tur intenshon den pasado di e politikonan arubano pa haya mas poder o propio kompetensia pa e gobierno insular.

Na aña 1948, 18 di mart, den e deliberashonnan pa e futuro estruktura estatal di e 6 kolonianan di Hulanda den Caribe, un moshon a wordu aksepta. Tur hende e tempo ei ku a sinta na e mesa rondó a bai di akuerdo pa duna Aruba su Status Aparte (derecho di outodeterminashon). Despues di 30 aña nada a wordu hasi konkretamente pa realisa e moshon aki.

Dos aña pasá porfin un komienso a wordu forsá pa deliberashonnan tokante e futuro estruktura estatal di Antias i Aruba.

Den esferanan internashonal tambe preshon a wordu poní riba Hulanda pa duna e Islanan Antiano nan outonomia.

Na aña 1972 Barend Biesheuvel a bishita e tempo ei presidente di Venezuela Rafael caldera (B. Biesheuvel presidente di komishon di Reino!) pa papia riba e futuro di Antias Hulandes. I ta for di e tempo ei kaba e problema di e islanan Antiano ta wordu "gefixed" riba kabés di e Gobierno Antiano.

Ta for di aki tambe a bin e deklarashon di Boeli van Leeuwen den su "position papers" ku Hulanda a bende Antias ku Venezuela. Despues a bin algun kambio ku ta duna nos e impreshon ku e ponensia aki por ta berdat.

Jonckheer, un eks-politiko Antiano, embahador Hulandes na Caracas a wordu remplasá pa Van Heusde, un Hulandes.

Por ta ku Hulanda no por a fix nada ku Venezuela sin ku Jonckheer a haya sa? Tempo ku MEP a drenta Gobierno Sentral i tabata asina bon amigo di e konsul Venesolano na Aruba i e ultimo aki a kai den desgrasia i gobierno venezolano a manda yamé bek. I esaki a sosode despues ku e otro konsulnan tambe ku a bira un poko familiar na Aruba. Hulanda a preshoná Venezuela o e premier Antiano pa retira e personanan aki. Tempo di Juancho Evertsz, '76 esaki tabata bisto ku dor sú hasí e konsul a wordu saká for di Aruba. E asunto a bolbe bira ta molestia Hulanda awor ku e gobierno di MAN/MEP/UPB a yega na un akuerdo ku MEP por manda un enkargado na e embahada Hulandes na Venezuela i Colombia. E enkargado aki lo haya un puesto klave den e staf di e embahada.

Aki Hulanda a sinti un tremendo kayente. Net na e dos embahadanan aki ront di Antias! Awor ku e enkargado ta haya un puesto den e embahada, no por fix "asuntonan di Reino". Pa kolmo e enkargadonan ta hende di MEP; MEP ku ta bringa pa independensia di ARUBA!

Den pura mester a buska un motibo ku e Arubianonan aki lo no por bin haya e puestonan aki. I tabata masha fasil: "E Arubianonan no tabatin e preparashon nesesario" pa sinta na e puesto ei. Harold Henriquez enkargando di Antias na Estados Unidos tampoko no tin e preparashon, pero esaki ta haya un eksepshon.

E eksepshon a wordu hasi pasobra Estados Unidos t'asina leu i Estados Unidos ta mas sofistiká den su relashonnan eksterior i komo ku Hulanda ta mira Uncle Sam komo su "Big Brother"?

Klaro, Hulanda ta dispuesto pa yuda Antias prepará su hendenan pa e puesto di asuntonan eksterior. Pero ora e personanan aki ta klá *nan no por bin traha den e region aki si.* Nan mester bai leu: Afrika, Asia of Oropa Oriental, "pa haya un bista mas amplio". Despues di tempo nan lo por bin den e region aki. (Por ta despues di e "overgangsfase" ku a priminti sr. Betico Croes?). E overgangsfase (fase di transishon) ta intenshoná komo "SUS-fase". (Ora e kacho su djentenan bira bieu e no ta morde mas!).

Tanto ku Hulanda ta traha, yuda i priminti den e komishonnan di estudio tog na algun okashon ta sali sierto ekspreshonnan ku ta pone nos puntra: Ta kua ta e berdadero kara di Hulanda, den e asunto di futuro estruktura estatal di Aruba?

Ministro di Asuntonan Eksterior di Hulanda Van der Klaauw ta bisa na Venezuela: "Mi ta sali di e punto di bista ku Antias ta keda eksisti komo un union".

Riba esaki Ministro F. van der Stee di Asunto Antiano ta remarká ku su kolega mester a buska mas informashon tokante e asunto aki serka dje. Pero anteriormente e mes a yega di ekspresá su mes un poko deningrante den un entrevista ku NOS unda e ta bisa ku "mundo no ta sinta spera riba un pais chikito independiente ku ta bin aserka".

Aki nos por puntra: Ken tin mas peso Van der Klaauw o Van der Stee? Van der Klaauw ta e persona ku mester ta na altura di tur e politika Hulandes i é persona pa ekspone e politika eksterior di Hulanda.

Van der Stee ta ministro di Agrikultura i Asuntonan Antiano. Kua pais ku puntra Hulanda kiko ta nan politika pa/ku Antias lo mester haya e kontesta serka Van der Klaauw, ministro di Asuntonan Eksterior.

Pues e remarka di Van der Stee ku su kolega mester a buska mas informashon di e materia aki serka dje ta solamente pa kalma e politikonan antiano, arubano.

I si Prome Ministro Don Martina mes ta nenga kategorikamente ku e tabatin deliberashon anteriormente ku Van der Klaauw, nos por konklui; ku tur kos ta wordu "gefixed" direktamente entre Den Haag i Caracas i Antias no tin nada di bisa den asuntonan eksterno di e Reino Hulandes.

Prome ku el a sali, Van der Klaauw a bisa ku e no ta bai papia riba asunto di defensa ku Venezuela, pero riba e ultimo reunion di OPEP i e relashon Reino Hulandes i Venezuela (Amigoe 3/1/80).

Un dia despues ta sali den korant ku su kombersashonnan a bai riba e desaroyonan den Caribe, ku el a kita tur inkietut di Venezuela tokante e futuro di Antias (kiko esaki kier men?) i asuntonan di vital importansia di Hulanda i Venezuela den Caribe. Ningun outoridat antiano no por a akompañá Van der Klaauw pa Venezuela, pero tog Gobierno lo haya un raport di e bishita aki. (Seguramente e "onderonsjes" lo keda afo).

Repasando tur e echonan aki nos por bisa ku Hulanda ta hasiendo tur su posibel pa Aruba su independensia no wordu realisá. E miedo ta sinta den e echo ku si Aruba bira independiente manera Grenada, St. Lucia i St. Kitts, anto e isla aki lo bira "onrustig"; sensible pa tur influensia stranhero.

Na e islanan Ingles ku a bira independiente tin lucha entre gruponan ku kier goberná a la kolonisador i otro grupo ku ta mas liberal. Despues ku e lucha aki a pasa, ta bin un lucha entre e klase ku tin, i e klase ku no tin. Pero tur e problemanan aki ta kulpa di e kolonisador mes ku no a yuda desaroyá positivamente e struktura di e isla, pero a purba di saka tur loke e tabata por i laga e isla den posishon di mendigo.

I asina ku esnan ku semper mester a traha duro i no tin nada i awor ta lucha pa tambe tin algo, ta wordu identifiká komo komunistanan i ku nan ta afilia na Cuba.

Si Hulanda no kier pa sierto problemanan asina resulta despues di independensia di Antias i Aruba anto di awor kaba mester kuminsa introdusí leinan sosial ku ayudo ku por garantisá un eksistensia humano pa un i tur.

Tene kuidou ku Hulanda! Di un banda nan ta duna ayudo i promesa i di otro banda lo kontrario ta wordu hasí. Un ehempel klave ta e posishon di monopolio ku KLM tin riba ku ruta pa Oropa. Otro ehempel: Shell ta kontra pa Hess bai Boneiro.

E spilnan a wordu kambiá pa "ontwikkelingshulp" pero e prinsipio a keda meskos!

STUDIEREIS Nederland MTS Ir. C. E. TERZANO, afd. bouwkunde

Het doel van deze reis was om een zo groot mogelijk inzicht te verkrijgen over een zo breed mogelijk terrein van aktiviteiten binnen de Nederlandse bouwwereld.
Waarom heeft men eigenlijk Nederland gekozen? Ten eerste zijn de boeken die zij op school gebruiken een neerslag van de ontwikkelingen op bouwtechnisch gebied in Nederland en Europa. Ten tweede is het leerprogramma nog steeds gebaseerd op de Nederlandse leerplannen. Ten derde was de groep klein. Ten vierde waren alle pogingen om in de regio — behalve Suriname — bedrijven te vinden, waarnaar een doelgerichte excursie kon plaatsvinden tot nu toe niet geslaagd, omdat er onvoldoende medewerking verkregen kon worden.

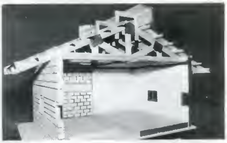
De reis werd mogelijk door eigen inbreng, financiele medewerking door handelszaken, contactpersonen in Nederland, het Kabinet voor Antilliaanse Zaken (KABNA) en het Ministerie van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk (CRM).

Het programma was zwaar en ambitieus. De organisatoren wilden 200% waar voor hun geld en inspanning krijgen. Zo'n kans komt één keer voor in het leven, dus met handen en voeten grijpen!
Gedurende hun 28-daags verblijf in Nederland hebben zij dan ook 15 fabrieken en/of bedrijven — soms twee per dag — bezocht alsmede vele nieuwe gebouwen, projecten en musea.

Hun verblijf was in jeugdherbergen om de kosten te drukken. Bij elk bezoek moesten de leerlingen niet alleen aantekeningen maken, die dagelijks geevalueerd werden, maar zij moesten ook een gedetailleerd verslag opstellen dat bepalend was voor hun overgang naar het vierde leerjaar. Ook hebben zij tijdens hun verblijf veel materiaal vergaard dat nu als aanschouwingsmateriaal en lesmateriaal tijdens de lessen gebruikt wordt.

Van de reacties die wij mochten vernemen kunnen wij stellen dat deze excursie voor meer dan 100% geslaagd is. De leerlingen hebben in zeer korte tijd veel gezien en ervaren en wat ook belangrijk is, zij waren met elkaar opgetrokken onder omstandigheden die voor hen onbekend waren. De resultaten van deze reis zijn dan ook voor een groot gedeelte naar voren gebracht door de goed verzorgde verslagen, foto's, dia's en films, die samen met de vele folders, materialen, boeken en werkstukken op de tentoonstelling van 12 t/m 14 dec. 1979 voor de betrokken instanties en het publiek werden opengesteld. Hiermee heeft men duidelijk laten zien wat een echte studiereis met zich meebrengt en waarom het voor dit schooltype belangrijk wordt geacht, alhoewel dit door de overheid nog niet erkend wordt.

De foto's zijn gemaakt op de tentoonstelling.

PLAKAT I MAS PLAKAT

Den diarionan di dia 4 di januari 1980 nos por a lesa ku Gobierno Insular a disidi di otorga algun plakat di rekonosimento na sierto personanan den nos komunidat ku di un of otro forma a hasi algo pa nos isla riba nan tereno.
Awor nos no ta bai kontra ku sierto personanan a haya distinshon. Pero . . . tin hopi pregunta ku a keda kolga den laira. Ta kuanto di e hendenan ku a haya distinshon bal e distinshon?
Ta kuanto di esunnan ku a hay'e no bal ni mita distinshon, korda uno?
Kuanto ku bal un distinshon NO a haya esaki?
Ta kende(nan a bin ku e proposishonnan?
A base di kiko a bin ku e proposishonnan?
Ta kende(nan) a husga e proposishonnan?
A base di kiko a husga e proposishonnan?
E inisiativa ku Gobierno a tuma ta algo di aplaudí, pero laga nos keda realistiko. Atrobe a keda demostrá ku e Gobierno aki ta hasi kosnan sin pia ni kabes.

Siguramente tabatin personanan ku a meresé e distinshon, esta ku berdaderamente durante henter aña a desplega trabow riba nan tereno. Pero tin otronan ku ta un of dos biaha durante henter aña, via di un of otro konkurso a bin den publisidat, pero ku berdaderamente no a aporte nada, pero nada mas durante henter aña.
Awor nos ta puntra nos mes ta kiko e hendenan aki a hasi realmente pa nan isla? NADA! Anto ki mishi nan haya tal distinshon. Nos ta sigur ku no tabatin uno, pero varios hende ku durante henter aña SI a desplega berdadero trabow di balor riba nan tereno, talves sin mucho fanfaria, i ku na tur momento mester a bin na remarka pa tal distinshon i ku *no a hay'e*. Esaki ta demostra ku berdaderamente NO tabatin kriterio pa duna e plakatnan aki. Tabata tin persona(nan) ku tabata merese esaki(nan) mas ku ningun, pero ku no a haye, pasobra e base di e premiashon aki tabata "ons en ons".

GRAWATA

1981: Blauwdruk di independensia.
1985: Rooddruk di independensia.
1990: Witdruk di independensia.
1995: Rood-wit-blauwdruk di independensia.
1999: Misdruk di independensia.
2000: Venezuela ta invadi Aruba.
Aruba ta bira INDEPENDIENTE . . . di Korsow, bailando horopo.

Si gobierno tabata un firma komersial lo el a bai bankrut banda di 15 biaha kaba... y los que faltan.

Dor di oumenta di kosto di bida e maestronan a kambia di klase. Di middle-class nan a baha pa top lower-class.

Polis di Boneiro tambe a haya un kacho pa kombati trafiko do droga. Pero nan no a haya plaka pa kumpra kuminda pa e kacho. Awor polis ta obliga di bende marihuanan pa kumpra kuminda pa e kacho.

Na Aruba nos tin un departamento di kultura, nos tin un instituto di kultura, nos tin kas di kultura. Aruba ta puro departamento, pero poko kultura.

Parse ku e entrevista ku a sali publiká tokante Muziekschool a kai pisá pa hopi hende. Prinsipalmente nos komentario a duna hopi hende "nachtmerrie" pa basta siman. Joy a laga sá ku pa straf dia nos muri nan lo no toka pa nos.

Een Nederlandse minister heeft zijn Klauw weer bezeerd in Caracas.

Volgens Van der Stee zit de wereld niet op de onafhankelijkheid van Aruba te wachten. Dat doen de KLM, Philips, Shell etc. reeds.

Ya ku preis di number a bira dobbel e aña aki, laga nos spera ku nan lo ta di miho kalidat tambe; sikiera ku e koló lo por wanta te oktober.

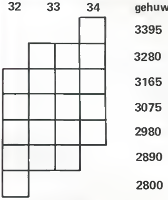
E preis di awa a bira dobbel, meskos ku su sushidat.

Asadayma i Instituto sin Kultura a saka un pamflet.
Wanted: Dead or Alive . . .
Nos tin un premio pa esun ku yena e nomber korekto.
E premio ta konsisti di un aña di estudio na e "Superschool of Music KECKLEY".

Rektifikatie

Artikel "Onze salarissen"

December 1979.
De schalen 32, 33 en 34 zijn 1 periodiek te hoog uitgekomen. Het is als volgt:

E kasike di kakiña

E homber mágiko
a plama su storia
yen di kas di haraña
di Andicuri te Yamanota.

Na Rancho
el a kanta su gloria
den un bòter di Rom Pampero:
pam-pam-pam,
puresa di ras'i indján!

E bòter a lanta rabu
respu:
zin-zin, elemá plouzĭn,
purunchi di Wilhelmĭn,
reiko kero kero mi patrón,
Buchi Rom Pampero respetá!

E homber su gloria
a bisa filĭ filingrana
i e indján a dobla zèilu
pa lamá . . .

Henry Habibe

van het BESTUUR

De Simar nam ook deel aan de Hoorzittingen die op 18 en 19 januari l.l. gehouden werden. Het doel dat ons daarbij voor ogen stond:
— duidelijk maken welke rol het onderwijs moet spelen in het onafhankelijkheidsproces;
— wijzen op het feit dat het onderwijs in de huidige vorm onmogelijk de rol kan spelen die ons voor ogen staat. Immers, in het onderwijssysteem manifesteert onze afhankelijkheid t.o.v. Nederland zich duidelijker dan waar ook: wij zijn aangewezen op het Nederlandse onderwijssysteem, het Nederlands is de instruktietaal, wij hebben nog steeds Nederlandse leerkrachten nodig.
In verband met dit laatste punt zijn we ingegaan op het specifieke probleem waarmee het Colegio Arubano te kampen heeft. Door bepaalde maatregelen die in Nederland genomen zijn is het uitkomen als kontraktant niet meer zo aantrekkelijk, waardoor het voor Colegio waarschijnlijk zeer moeilijk zal worden geschikte mensen aan te trekken;
— benadrukken dat alle groeperingen in onze gemeenschap de gelegenheid geboden moet worden een reëele inbreng te hebben in de voorbereidingen die er gaande zijn m.b.t. de toekomstige staatkundige struktuur van de Nederlandse Antillen.

Van Nederlandse zijde werden er vragen gesteld over onze visie op een nieuw onderwijssysteem, de toekomstige voertaal in het onderwijs, hulp van Nederland in de toekomst.
De heer B. Croes vroeg opheldering t.a.v. het verwijt onzerzijds dat de vakbonden en andere groeperingen niet voldoende inspraak hadden bij de besprekingen over de toekomstige staatkundige struktuur en wees daarbij op het bestaan van de Raadskommissie Onafhankelijkheid en de diverse subkommissies (zie Skol i Komunidat september '79).
Daar er niet voldoende tijd was om de vragen volledig te beantwoorden zou dit schriftelijk gebeuren.
In de volgende editie van Skol i Komunidat kunt u hier meer over lezen. De "paper" die hier volgt werd te voren ter informatie aan de delegatie toegestuurd.

T.b.v. de Hoorzittingen met de delegaties uit de Eerste en Tweede Kamer uit Nederland en de Staten der Nederlandse Antillen.

De Simar gaat ervan uit dat de Nederlandse Antillen onafhankelijk worden.

Wij staan volkomen achter de volgende uitspraak van William G. Demas: "Caribbean independence can only be justified if the independence is used to create something new; a better society with an identity of its own".
In deze belangrijke fase van onze ontwikkeling kunnen wij niet aan het feit ontkomen dat wij gekoloniseerd geweest zijn.
Kolonisatie is het proces dat bij de gekoloniseerde geleid heeft tot de aanvaarding van zijn lot; hem gemaakt heeft tot instrument van zijn eigen onderdrukking.
Overweldigende macht enerzijds leidt altijd tot machteloosheid anderzijds; onderdrukking zonder uitzicht voor de onderdrukte leidt tot apathie, het gebrek aan de wil tot handelen in eigen belang en tot de aanvaarding van de image van zichzelf hem door de kolonisator opgelegd.
In de periode van voorbereiding op onze onafhankelijkheid moet het dekolonisatieproces op gang gebracht worden.
Het onderwijs heeft in het proces van de kolonisatie een zeer belangrijke rol gespeeld en moet nu omgebouwd worden tot instrument van de bevrijding van de vreemde waarden, normen, oordelen en vooroordelen, die wij ons eigen gemaakt hebben.
Het is daarom een zaak van de eerste orde om onverwijld te komen tot enkele essentiele veranderingen in ons huidig onderwijs.
1. De instruktietaal moet de moedertaal zijn.
2. De huidige inhoud, struktuur en methode reflekteren de heersende machtsstrukturen. Wij zijn van mening dat de onderwijsstruktuur qua doelstelling, inhoud en methode de geemancipeerde mens moet kunnen produceren. Onder geemancipeerde mens verstaan wij de mens die o.m. gekenmerkt wordt door verantwoordelijkheidsgevoel, solidariteit, een kritische instelling, positieve zelfwaardering, besluitvaardigheid, de wil tot partisipatie, de bereidheid om te handelen en door akseptatie en bewuste bevordering van de eigen kultuuruitingen, een gezond vertrouwen in eigen denken, kunnen en kreativiteit, en de bereidheid om een eigen koers te willen volgen (zowel op politiek, sociaal-ekonomisch als kultureel gebied) in funktioneel samenspel met de andere naties van de wereld. Onze realiteit is nu zo dat men de hele vervreemding als de normale situatie beschouwt.

3. De school mag niet een hindernis zijn die genomen moet worden wil men een bepaalde funktie bekleden of verdere studie volgen, maar moet een belangrijk instrument zijn om die maatschappelijke veranderingen te bewerkstelligen die in het belang van de hele bevolking zijn.

4. De machtsverhouding binnen onze maatschappij moet door eenieder die de sociale rechtvaardigheid na aan het hart ligt met kracht afgewezen worden. De onderwijsgevende moet een heel ander standpunt t.o.v. de huidige machtsverhoudingen binnen onze maatschappij innemen wil hij een rol spelen in de onontbeerlijke veranderingen.
Ook de lokale machthebbers zijn niet ontkomen aan de gevolgen van de kolonisatie. Het Statuut, dat duidelijk geen eeuwigheidswaarde heeft, heeft hier geen merkbare wijziging in gebracht.
De afhankelijkheidsrelatie met Nederland is doorgegaan en heeft zich ons inziens na het Statuut zelfs geïntensiveerd.

. . . leidt tot apathie . . .

De ontwikkelingshulp en de technische bijstand vanuit Nederland hebben eerder als een rem gewerkt op het uitzetten en volgen van een eigen koers dan als een stimulans hiertoe.
In het onderwijs heeft de houding van de lokale instanties geleid tot het slaafs blijven navolgen van het Nederlands onderwijssysteem ondanks het feit dat dit niet tot de gewenste resultaten leidde.
Onderwijsvernieuwingen die in Nederland na jarenlang experimenteren werden doorgevoerd, werden op de Nederlandse Antillen meestal zonder meer overgenomen. Als navolging absoluut onmogelijk was kwam men met inderhaast genomen ad hoc oplossingen.
Men gaat er in bepaalde kringen prat op dat ons onderwijssysteem tot het beste in de regio behoort; desondanks kampt men in de meeste sektoren met een gebrek aan kader. Het HAVO/VWO op Aruba is nog steeds aangewezen op het aantrekken van leerkrachten uit Nederland.
Door bepaalde in Nederland genomen maatregelen zal het aantrekken van geschikte krachten bemoeilijkt worden, waardoor de enige school voor HAVO/VWO in de toekomst voor een enorm probleem geplaatst kan worden.
Het komt ons voor dat de lokale machthebbers weinig oog hebben voor het belang van het onderwijs in het onafhankelijkheidsproces, hetgeen blijkt uit de ondergeschikte rol die het onderwijs speelt in de besprekingen die nu gaande zijn tussen de eilanden onderling en de Antillen en Nederland.
Hoewel wij het belang van financieel-ekonomische en politieke kwesties onderkennen, achten wij de zorg voor het ontwikkelen van de "human resources" in een land als het onze evenzeer van belang.
Wij zullen in de toekomst, ook in het onderwijs, aangewezen blijven op hulp vanuit Nederland, zowel financieel als qua expertise.
Een dwingende eis hierbij is dat Nederland hierbij rekening houdt met de Antilliaanse realiteit.
Het wordt tijd dat Nederland zich verschoont van haar rol als kolonialistische paternalistische weldoener en nu eens vanuit de Antilliaanse realiteit de waarachtige Antilliaanse noden onderkent.
Deze Antilliaanse realiteit kan ons inziens niet door Nederlandse experts beoordeeld worden.
Wij begrijpen wel dat het moeilijk is hulp te geven zonder bepaalde eisen te stellen maar geloven desondanks dat Nederland de zelfbeheersing moet kunnen opbrengen om deze welgemeende bemoeienissen achterwege te laten om zodoende de Antillen alle kansen te bieden op het uitzetten en volgen van een eigen koers.

. . . het beste in de regio . . .

Een BOND is wat de LEDEN er van maken!

All animals are equal but some animals are more equal than other animals

In het vorige nummer van Skol i Komunidat hebben we de ongelijkheid man-vrouw onder de aandacht gebracht en geconstateerd dat er de laatste jaren weinig of niets is verbeterd t.a.v. de vrouw in deze. We hebben zelfs moeten constateren dat ook in het onderwijs op Aruba, waarbij notabene, de meeste leerkrachten vrouwen zijn, er de laatste jaren totaal niets meer is ondernomen en er, voor wat dit onderwerp betreft, een apathie is ingetreden.

Na de laatste opleving van de ontevredenheid bij de vrouwelijke leerkrachten, in de jaren 1973/1974, zijn toch wel enige resultaten uit de bus gekomen, b.v. zwangerschapsverlof, aanstelling voor één jaar enz. We zouden dit echter de voorafgaande schermutselingen willen noemen.

Het belangrijkste waar wij dagelijks mee te maken krijgen is onze rechtspositie, vastgelegd in het Landsmaterieel Ambtenarenrecht. In het LMA komen nog steeds discriminatoire artikelen voor t.a.v. de rechten van de gehuwde ambtenares (leerkracht). In onze maatschappij die is opgebouwd vanuit de gezinsstruktuur kunnen we gevoegelijk aannemen dat in principe iedere vrouw een potentiele gehuwde vrouw is. En daar het huwelijk geen instelling is om eerste of tweede rangs burgers te creeren, mogen we dus stellen dat discriminatie t.a.v. de gehuwde vrouw tevens discriminatie is t.a.v. de vrouw in het algemeen.

Over welke artikelen in het LMA gaat het en wat zijn de konsekwenties van deze artikelen?
Art. 5 lid 3 e.:
Aanstelling in tijdelijke dienst kan slechts plaats hebben:
punt e: van ongehuwde vrouwelijke ambtenaren (leerkrachten).
Uit dit punt blijkt, dat in principe een gehuwde vrouwelijke leerkracht niet in dienst mag worden genomen.
Art. 6 lid 3: Gehuwde vrouwen kunnen voor aanstelling tot ambtenaar in vaste dienst niet in aanmerking komen. Voor een aanstelling tot ambtenaar in tijdelijke dienst kunnen zij slechts in aanmerking komen, indien terplaatse voor de vervulling van de voorhanden vakature geen geschikte mannelijke of ongehuwde vrouwelijke kracht aanwezig is.
Dit artikel liegt er niet om en stelt duidelijk dat de gehuwde vrouw als stopverf gebruikt mag worden, nl. om gaten te vullen. Het moment dat alle gaten vol zijn zal ze dus plaats moeten maken, ongeacht ervaring en capaciteiten.

De gehuwde vrouw wordt gediscrimineerd op grond van haar sexe en haar status. Dit is in flagrante tegenspraak met de Universele verklaring van de rechten van de mens, dat ieder vrij en gelijk is in waardigheid en recht. Dat er geen onderscheid in huwde vrouwelijke leerkracht mag bij uitzondering in tijdelijke dienst worden gehandhaafd.
a. wanneer en voor zolang geen geschikte mannelijke of ongehuwde vrouwelijke kracht gevonden kan worden,

Uit de jaren 73/74 toen de vrouwelijke leerkrachten nog aktief waren.

sexe gemaakt mag worden. Dat vrouwen en mannen het recht hebben een gezin te stichten en gelijke rechten hebben wat het huwelijk betreft, tijdens het huwelijk en bij ontbinding.
Een konsekwentie van dit artikel is tevens dat de gehuwde vrouw geen deelgenoot kan worden van het Algemeen Pensioenfonds Ned. Ant. Ze kan daardoor geen pensioen bij dit fonds opbouwen en heeft ook geen aanspraak op het werkgeversaandeel van de pensioenpremie, hetgeen in de praktijk neerkomt op derving van inkomen.
In hetzelfde art. lid 4 wordt een uitzondering gemaakt op lid 3 voorzover de gehuwde vrouw in belangrijke mate moet bijdragen in de noodzakelijke kosten van levensonderhoud van het gezin. In de praktijk wordt deze uitzondering niet toegestaan.
Art. 95 lid 1: "De vrouwelijke ambtenaar die in het huwelijk treedt, wordt eervol ontslagen".
Dit artikel is discriminerend op grond van de sexe. Lid 2: Een ge-

b. wanneer en voor zolang zij in belangrijke mate moet bijdragen in de noodzakelijke kosten van levensonderhoud van het gezin.
Tegen dit artikel bestaan dezelfde bezwaren als tegen art. 6 lid 3.
Art. 96: De vrouwelijke ambtenaar, die in concubinaat is gaan leven, wordt eervol ontslagen.
Uit dit artikel blijkt, dat in iedere relatie tussen man-vrouw, de vrouw gediscrimineerd wordt t.o.v. de man en dit louter op sexe is gebaseerd.
Wanneer we een start willen maken om de discriminatie t.o.v. de vrouw uit te bannen, zullen wij, de leerkrachten bij onszelf moeten beginnen en minimaal als gelijkwaardige partners beschouwd dienen te worden.
Wanneer we hier verandering in willen aanbrengen zal het vanuit de vrouwen gepushed moeten worden.
Er zal een konstante druk moeten worden uitgeoefend op de overheid en de maatschappij.
Dit moet een issue zijn van een bond van leerkrachten, maar het bestuur kan dit niet *alleen!*

Van het bestuur

De integrale mens

De integrale mens is hij, die een hoog ontwikkeld sociaal bewustzijn bezit, en wel in die mate, dat hij in staat is zijn persoonlijke belangen te identificeren met de belangen van een maatschappij, die, doordat zij de produktiemiddelen in handen brengt van het hele volk, afrekent met het individualisme dat een overblijfsel is van de antagonistische klassenmaatschappij, een mens, die een individualisme bevordert dat zijn hoogste uitdrukking vindt in een samenleving, waarin de mens in staat is aktief deel te nemen aan het gevarieerde proces van sociale kreatie en aan de leiding van het omvattende proces van wetenschap, onderwijs, kunst, politiek en kultuur.

De integrale mens is hij, die doortrokken is van een diepe liefde voor zijn land en voor de progressieve mensheid, en die dat bewijst door een internationalist te zijn, door zijn aktieve solidariteit met de volkeren die voor hun bevrijding strijden, door zijn afwijzing van agressieve oorlogen en zijn haat jegens het imperialisme, dat zulke oorlogen voortbrengt.

De integrale mens is hij, die zich in dienst stelt van iedere rechtvaardige zaak omdat zijn geweten hem dat voorschrijft, zonder dat hij daarvan financieel voordeel dan wel sociaal aanzien verwacht.

De integrale mens is hij, die ideologisch, wetenschappelijk, technisch en kultureel in staat is om op een aktieve en bewuste manier mee te werken aan de opbouw van een nieuwe samenleving, en die estetisch genoegen beleeft aan kunst en literatuur; hij die er altijd op is voorbereid om de revolutie te verdedigen en het imperialisme te bestrijden zo lang het bestaat; hij, die in staat is zowel met zijn handen als met zijn hersens te werken, die fysiek en geestelijk in staat is deel te hebben aan sportbeoefening en andere rekreatieve bezigheden.

Voor de integrale mens dient gezondheid een lichamelijke toestand te zijn die hem in staat stelt maximale lichamelijke en geestelijke inspanningen te verrichten, zodat hij doeltreffend kan deelnemen aan de taken, die hem in en door de loop van het revolutionaire proces kunnen worden opgedragen.

De integrale mens is geheel vrij van alle anti-wetenschappelijke vooroordelen en, dientengevolge, van alle hang naar sociale, raciale of sexuele diskriminatie.

De integrale mens is hij, die in staat is voor zichzelf te denken, die begiftigd is met het vermogen tot het nemen van initiatieven, die beschikt over kreatieve verbeeldingskracht, die in staat is om de problemen, waar tegenover hij zich gesteld zal zien, stoutmoedig onder ogen te zien en op te lossen.

De integrale mens is, samenvattend, technisch bekwaam, lichamelijk goed toegerust, moreel en geestelijk rijk. Hij is een mens, die op een harmonische manier het beste van de samenleving in zich verenigt: een mens, die in staat is tot iedere vorm van zelfverloochening en heroisme, om kort te gaan: een mens die de hoogste vorm is van de revolutionaire en radicale vastbeslotenheid om de samenleving en mens voortdurend te veranderen.

Uit: "Het woord bij de daad"
van Harry Mullisch.
Uitgeverij: De Bezige Bij, Amsterdam.

GRAWATA

Met de bezuinigingsmaatregelen van onze overheid zit het eigenlijk zó: zíj nemen de maatregelen en wíj doen de bezuiniging!

●

Diputado di deporte ta kana ront ku un batayon di reportero. Sala di Colegio Arubano ta wordu inspekshoná i ta wordu konstatá ku e dak ta den mal estado. Miho diputado kuminsa pasa na otro skolnan tambe pa e wak ku poko skol no tin ni luga pa hasi gymnastiek, korda pa tin dak ku ta lek.

●

Gobierno insular a parti plakat pa personanan ku a sobresali den 1979 riba nan tereno. Nos kier a haya sa e midínan ku nan a usa pa midi esakinan. E por ta un duimstok gel-gel?

●

Eddy tabata hopi mafioso den "Duel in de diepte".

●

Asta EKSTRA a gaba e diskurso di nos sindikato SIMAR. Ta hopi bon mes e mester tabata.

●

CHARADA

— Bo ta hayé tur luna
— Tin tinié gordo, otro flako
— Nunka e ta yega
— Si e subi, tur kos ta subi

Kiko e ta?
Solushon: chek fin di luna!

●

Den gobierno Antiyano tog nos falta un persona ku e kapasidatnan di Godett. Pakiko? Pa ora e ministronan makamba papia nan soketadanan e garanan nan na nan bachi i sakudí nan un tiki!

●

Shell no kier pa Hess bai Boneiro pa miedo ku e lo kore ku e flamingonan. Esta lief Shell ta no?

●

Awor ku ta imposibel pa hospital subi su preisnan di kamber, nan lo mester kuminsa kobra pa bishitá pashent.

●

Roy van Putten kier elimina prostitushon ilegal den San Nicolas. Esaki ta algo ku ta kontra e derecho fundamental di kada ser humano pa skohe su profeshon, sin distinshon di rasa, kolo of kredo. Esaki ta ta un di e libertadnan anklá den e Karta di Nashonnan Uni.

●

1979: Politikonan kier pa nos mara faha.
1980: Nos mester mara faha mas duro.
1981: Nos a mara faha, te ku nos a stik muri.

●

Gobierno por a laga e ex-sha di Iran bin biba den eksilio riba rif. Despues nos lo por a kambie ku Iran pa petroli.

●

Na Aruba tin yen di Dios ta kana ront. Riba tereno musikal tambe nos tin uno. Su profeshon ta koki, den su kushina e ta toka saksofón.

●

Awor nos pueblo tambe lo mester bai kuminsa un "lucha sagrado"... kontra tur e preisnan halto.

●

Aki poko dia nan mester yama Tuff-Kote Dinol bin spuit den e Parlamento di Aruba. E luga ta tur na frusto kaba.
Karamba, ma ta nada ta skapa na man di Bobo Frus. Ta ken por kune?

Si bo ta interesá pa aboná riba e revista Skol i Komunidat, yena e formulario aki bou i mandé mas pronto posibel pa nos na e sigiente adres:

SKOL I KOMUNIDAT, REAUMURSTRAAT 2, ORANJESTAD, ARUBA

Nos ta suplikabo pa manda bo check huntu ku e formulario.
Tambe ta posibel pa depositá e suma riba nos kuenta bankario: A.B.N. nr. 31.47.886.

- ✂

Si, mi ta interesá pa aboná riba e revista Skol i Komunidat pa e prèis di:

☐ *Antiyas:* NAf. 19,— pa 10 numero
☐ *Hulanda:* NAf. 19,— pa 10 numero (ku bapor), ku avion NAf. 32,—
☐ *Otro paisnan:* NAf. 20,— pa 10 numero
(Por fabor, marke un x den loke ta aplikable pa bo).

NOMBER: ....

ADRES: ....

Por fabor, sea asina bon di NO manda paga vía postwissel.

Adhuntu mi ta ☐ *manda un check*
☐ *depositá e suma riba boso kuenta bankaric*

Firma ....